

troer at være skeet Uret, vil Opinionen reise sig imod Den, der har forurettet eller fornærmet ham. Jeg troer saaledes ikke, at der for den ærede Landstingsmand, der nu talte, er Grund tilstede for ikke at stemme for denne Sags videre Fremme; jeg troer tværtimod, at naar han roligt overveier det, vil han komme til den Erkjendelse: Jeg tør stemme for Sagen; thi der er Ingen, der skeer Uret, men derved, at Lovforslaget kommer ud, vil der tværtimod skee Mange en Ret, som der ellers ikke vilde skee dem.

Madvig: Jeg har havt nogen Tvivl, om jeg skulde søie et Par Ord til den Discussion, der hidtil har været ført om denne Sag. Jeg troer ikke, at man vil kunne gjøre noget stort Indtryk ved yderligere Vittringer i Sagen, men der forekommer mig at have givet sig tilkjende en saa besynderlig Misforstaaelse om Embedsforhold og administrative Forhold, en saa forunderlig Forverling af, hvad der er en Embedsmands Ret og Pligt, at jeg troer, at en Embedsmand bør udtale sig imod disse Misforstaaelser. Den ærede Taler, der nys satte sig, sagde, at der maatte ikke være nogen Forret for Embedsstanden, at den jo maatte være underkastet de samme Love som enhver anden, med Hensyn til dens Vittringers Offentlighed og med Hensyn til at være sine Handlinger bekendt. Ja, forsaavidt Embedsstanden bestaaer af en heel Mængde Personer, da maae disse i deres private Forhold være de samme Love undergivne som andre Privatmand, men just fordi de ere Embedsmand og Statens Tjenere, maae de ikke afspasie de Handlinger, som Staten kræver af dem — og de kunne ikke gjøre det — efter de Regler, som gælde for en Privatmands Handlinger. Det er ikke en Forret for dem, men det er deres Pligt at indrette deres Handlemaade efter Statens Fordringer og Forskrifter. Den private Mand yttre sin Mening over det, han selv vil yttre sig om, og ikke over Andet, og han yttre den, sandt for Gud, ikke for enhver Mand; men, naar jeg taler og skriver som Privatmand, saa veed jeg, hvem Vedkommende er, jeg taler og skriver til, og hvem det er, jeg vil betroe min Hjertensmening. Som Embedsmand der-

imod skal jeg yttre mig over ethvert Unliggende, der falder ind under min Embedsreds, skal yttre mig, naar en Foresat sender et Andragende til mig, og jeg kan ikke sige, at det er en Sag, jeg ikke ønsker at yttre mig om, at det ikke vil være mig behageligt, nei! jeg skal yttre mig, og det gælder ikke blot med Hensyn til mine Foresatte, men med Hensyn til enhver Privatmand i den Kreds, hvori jeg er Embedsmand, og som har Noget at andrage om. Naar Nogen har et Andragende at indgaae med til mine Foresatte, kan han forlange, og er i sin gode Ret, dertil, at jeg skal indsende det, og jeg skal, naar Saabant forlanges, indsende det med min derover afgivne Erklæring. Det er et ganske andet Forhold, jeg staaer i, naar jeg som Privatmand, skjøndt jeg er Embedsmand, skal afgive en Erklæring. Det er det, man skal spørge om: Hvorledes stiller Sagen sig med Hensyn til Embedsmænd, der ere forpligtede til at afgive Erklæringer, og hvis Erklæringer kunne forlanges baade fra oven og fra neden? Nu kommer det væsentligt, an paa, om man vil respectere Begrebet om Bestyrelsen som Eenhed, der har at afgjøre Sagerne, og som har at indsamle igjennem de forskjellige Led, hvoraf den er sammensat, de væsentlige Midler til en rigtig Afgjørelse, eller om man vil bryde dette Forhold for at tilveiebringe en Gjennemstigtighed af Forhandlingerne, som man dog aldrig kan faae tilveiebragt; og den sidste ærede Taler har en stor Fortjeneste af Discussionen ved at have givet et meget godt Bidrag til at skønne, hvorhen denne Sag vilde føre, naar der skulde naaes, hvad man tilfigter. Jeg vil ikke tale om, hvorledes de første Erklæringer, hvormed et Andragende indsendtes, vilde blive. Jeg er selv Embedsmand, der har afgivet mange Erklæringer og modtaget mange Erklæringer, og jeg vil ganske aabenhjertig tilstaae, at, naaget jeg har besluttet mig paa den største Sandhedstjærklighed, naaget det sandelig ikke har skortet mig paa Mandes Mod og Hjerte, saa er det unægteligt, at jeg har sølt mig i en anden og friere Stilling, naar jeg talte fortroligt til mine Foresatte, end naar jeg skulde give et officielt Document for Alverden. Men lad nu Enhver afvete, hvorledes den første Erklæring, hvormed en Sag